

УДК 159:378:34

Захаренко Людмила Миколаївна, кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії з проблем психологічного
забезпечення Національної академії внутрішніх справ

e-mail: zakharenko-luda@ukr.net

Юрченко-Шеховцова Тетяна Іванівна, науковий співробітник
лабораторії з проблем психологічного забезпечення Національної академії
внутрішніх справ

e-mail: tanusha2307@ukr.net

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Анотація

Досліджено особливості мотивації до навчання курсантів 1 курсу (n=365) закладу вищої освіти МВС України. Встановлено, що провідними мотивами вибору першокурсниками професії стали наявність особистісних якостей, що відповідають професії, прагнення боротися зі злочинністю, задовольнити потреби соціального престижу, матеріального достатку, компенсувати у професії власні недоліки характеру. Внутрішньо мотивовані та зовнішньо позитивно мотивовані курсанти при виборі професії керувались також її романтичною привабливістю.

Першокурсникам найбільш характерна внутрішня мотивація до професійного навчання, спрямованість до набуття знань. Мотиви вибору професії визначають особливості мотивації навчальної (пізнавальної) діяльності першокурсників.

Описано особливості мотивації до навчання внутрішньо мотивованих та зовнішньо мотивованих першокурсників. Зазначено, що внутрішньо мотивовані першокурсники прагнуть набути знань, професійних вмінь та навичок. Зовнішньо позитивно мотивовані курсанти першого курсу

спрямовані лише на набуття професійних вмінь та навичок. Зовнішньо негативно мотивованим першокурсникам професійне навчання нецікаве.

Визначено, що при обранні засобів стимулювання навчальної мотивації першокурсників слід враховувати, що престижність та романтизм професії, матеріальна зацікавленість не впливають на мотивацію до навчання. Оволодіння першокурсниками професією протягом навчання у виші буде успішним за умови наявності у них особистісних якостей, що відповідають професії. Визначено, що першокурсники з проміжними поєднаннями параметрів мотивації професійного навчання потребують розвитку навичок самоаналізу, формування адекватної самооцінки, ознайомлення із засобами самомотивації до навчання.

Ключові слова: мотивація до навчання, внутрішньо мотивовані курсанти, зовнішньо мотивовані курсанти, стимулювання.

Захаренко Людмила Николаевна, кандидат психологических наук, старший научный сотрудник лаборатории по проблемам психологического обеспечения Национальной академии внутренних дел.

Юрченко-Шеховцова Татьяна Ивановна, научный сотрудник лаборатории по проблемам психологического обеспечения Национальной академии внутренних дел.

ИССЛЕДОВАНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ МОТИВАЦИИ К ОБУЧЕНИЮ КУРСАНТОВ-ПЕРВОКУРСНИКОВ

Аннотация

Исследованы особенности мотивации к обучению курсантов 1 курса (n=365) учреждения высшего образования МВД Украины. Установлено, что ведущими мотивами выбора первокурсниками профессии стали наличие личностных качеств, соответствующих профессии, стремление бороться с преступностью, удовлетворить потребности социального престижа, материального достатка, компенсировать в профессии собственные недостатки характера. Внутренне мотивированные и внешне положительно

мотивированные курсанты при выборе профессии руководствовались также романтической привлекательностью профессии.

Первокурсникам наиболее характерна внутренняя мотивация к профессиональному обучению, направленность на приобретение знаний. Мотивы выбора профессии определяют особенности мотивации учебной (познавательной) деятельности первокурсников.

Описаны особенности мотивации к обучению внутренне мотивированных и внешне мотивированных первокурсников. Отмечено, что внутренне мотивированные первокурсники стремятся приобрести знания, профессиональные умения и навыки. Внешне положительно мотивированные курсанты первого курса направлены лишь на приобретение профессиональных умений и навыков. Внешне негативно мотивированным первокурсникам профессиональное обучение не интересно.

Определено, что при выборе средств стимулирования учебной мотивации первокурсников следует учитывать, что престижность и романтизм профессии, материальная заинтересованность не влияют на мотивацию к обучению. Овладения первокурсниками профессией на протяжении обучения в вузе будет успешным при условии наличия у них личностных качеств, соответствующих профессии. Определено, что первокурсники с промежуточными сочетаниями параметров мотивации профессионального обучения нуждаются в развитии навыков самоанализа, формировании адекватной самооценки, ознакомлении с методами самомотивации к обучению.

Ключевые слова: мотивация к обучению, внутренне мотивированные курсанты, внешне мотивированные курсанты, стимулирование.

Zakharenko L.N., Senior Research Fellow, PhD, Scientific Laboratory on Psychological Support of the National Academy of Internal Affairs.

Yurchenko-Shekhovtsova T.I., Research Fellow, Scientific Laboratory on Psychological Support of the National Academy of Internal Affairs.

STUDY OF MOTIVATION FEATURES FOR TRAINING OF FIRST-YEAR CADETS

Summary. The peculiarities of the motivation for training of the first-year cadets ($n = 365$) of higher educational establishment of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine were studied. It was established that the leading motives for choosing a profession by the first-year cadets were the availability of personal qualities that correspond to the profession, the desire to fight crime, to satisfy the needs of social prestige, material wealth, to compensate their own imperfections in character in the profession. Internally motivated and externally positively motivated cadets in choosing their profession were also guided by the romantic attractiveness of the profession.

An orientation to the acquisition of knowledge is the most characteristic internal motivation to vocational training for the first-year cadets. The motives for choosing a profession determine the peculiarities of the motivation of the educational (cognitive) activity of the first-year cadets.

The features of motivation for the study of internally motivated and externally motivated first-year cadets are described. It is noted that internally motivated first-year students seek to acquire knowledge, professional skills and abilities. Externally positively motivated cadets of the first year are only aimed at acquiring professional skills. Externally negatively motivated first-year cadets are not interested in vocational training.

It is determined that when choosing the means of stimulating of the academic motivation of the first-year students it should be taken into account that the prestige and romanticism of the profession, material interest do not affect the motivation to study. Mastering a profession by the first-year cadets during their studies will be successful provided they have the personal qualities that respond to their profession. It is determined that the first-year students with intermediate combinations of parameters of vocational training motivation need to develop self-evaluation skills, to form an adequate self-assessment, to familiarize themselves with the ways of self-motivation to study.

Key words: motivation to study, internally motivated cadets, externally motivated cadets, stimulation.

Поставлення проблеми. На сучасний стан реформування МВС України впливає поряд з іншими фактор вмотивованості особового складу як на службу в Національній поліції, так і навчання у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. Актуальним завданням сьогодення є формування професійно важливих якостей правоохоронців. Мотивація навчальної діяльності курсантів утворюється ієрархічною системою зовнішніх і внутрішніх мотивів. Оскільки професійна мотивація є необхідною передумовою розвитку професіоналізму поліцейських, дослідження особливостей мотивації курсантів на навчання та подальшу службу в поліції є досить актуальним питанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення особливостей мотивації до навчання курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання неодноразово ставало в центрі уваги науковців. Ковальчишина Н.І. (2006) визначила, що у виборах професії майже половини курсантів-першокурсників переважають внутрішні мотиви, у решти – зовнішні мотиви вибору професії [1].

Подальші наукові дослідження особливостей динаміки мотивації дозволили розглядати типи професійної мотивації курсантів як прогностично сприятливі чи несприятливі щодо майбутньої професійної діяльності. Так, Нежданова Н.В. (2014) вважає, що адекватний тип професійної мотивації є прогностично сприятливим, а ситуативні типи та компенсаторний тип – прогностично несприятливими [4].

Масштабне соціологічне опитування курсантів випускних курсів із п'яти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання щодо їх навчання, майбутньої професійної діяльності, поглядів на реформування системи МВС було проведене ДНДІ МВС України у 2015 році [3]. Згідно з отриманими результатами провідними мотивами вибору курсантами професії стали власне бажання, престижність та статусність професії у суспільстві.

Здійсненим професійним вибором задоволені або майже задоволені переважна більшість опитаних курсантів випускних курсів.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Вивчення особливостей розвитку мотивації курсантів до навчання є суттєвим для визначення системи чинників, які визначають поведінку, стимулюють та підтримують активність на певному рівні; обґрунтування зовнішніх умов, які б сприяли підвищенню рівня мотивації до вивчення курсантами професійно-орієнтованих дисциплін. Це визначає важливість дослідження особливостей мотивації до навчання курсантів першого курсу.

У своєму дослідженні ми виходили із твердження, що мотивована поведінка особистості є результатом взаємодії двох факторів: особистісного і ситуативного (внутрішньо мотивована чи зовнішньо мотивована).

Формулювання мети статті (постановка завдання):

1. Визначити домінуючі параметри мотивації професійного навчання курсантів першого курсу закладу вищої освіти МВС України.
2. Визначити провідні мотиви вибору професії внутрішньо мотивованими та зовнішньо мотивованими курсантами-першокурсниками.
3. Проаналізувати особливості взаємозв'язків професійних та навчальних мотивів внутрішньо мотивованих та зовнішньо мотивованих курсантів першого курсу.
4. Описати особливості навчальної мотивації внутрішньо мотивованих та зовнішньо мотивованих курсантів-першокурсників.

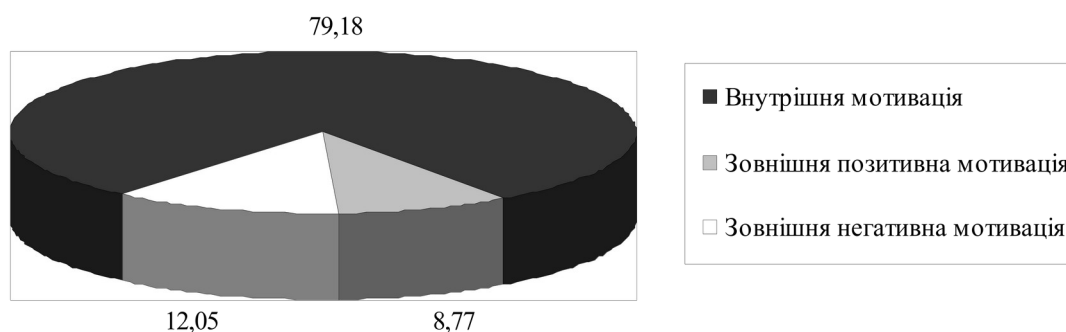
Використані методики: 1) опитувальник К. Замфір (у модифікації А. Реана) для визначення показників параметрів мотивації професійного навчання (внутрішня мотивація, зовнішня позитивна мотивація, зовнішня негативна мотивація); 2) анкета «Вивчення професійної мотивації кандидатів на службу в органи внутрішніх справ» А.П. Москаленка (для виявлення провідних мотивів професійного вибору та домінуючого типу професійної мотивації); 3) методика «Вивчення мотивації навчання у виші» (Т.І. Ільїна)

для вивчення структури мотивації навчання у виші за трьома шкалами: «набуття знань», «оволодіння професією», «отримання диплому».

Вибірку склали 365 курсантів першого курсу – здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» Національної академії внутрішніх справ, які навчаються за спеціальністю «Право».

Для обробки результатів дослідження використана описова статистика, t-критерій Стюдента, H-критерій Крускала-Уолліса, r-критерій Пірсона. Статистична обробка даних проводилася з допомогою програми SPSS 10 for Windows.

Виклад основного матеріалу. За допомогою опитувальника К. Замфір (у модифікації А. Реана) було визначено кількісні показники параметрів мотивації професійного навчання, а також її домінуючий параметр (див. діаграму 1).

Діаграма 1. Представленість домінуючих параметрів (дані у %).

Відповідно до даних діаграми 79,18% першокурсників притаманна внутрішня мотивація, а 20,82% – зовнішня мотивація, зокрема: 8,77% – позитивна; 12,05% – негативна.

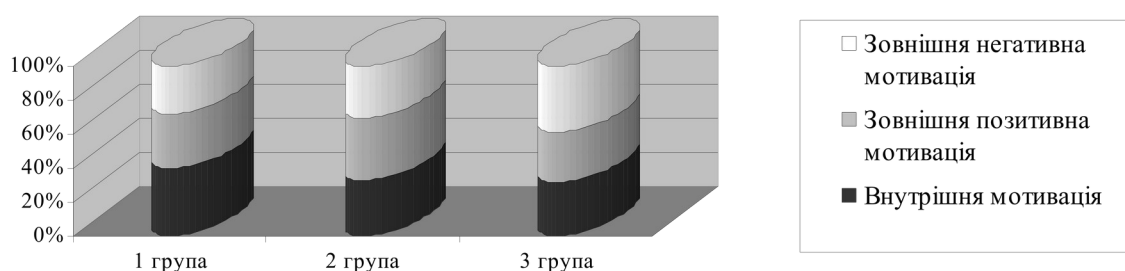
На підставі отриманих даних щодо домінуючого параметру професійного навчання вибірка була розділена на три групи:

1) у першій групі переважає внутрішня мотивація (3,81), а у другій і третій групах цей показник значно нижчий (3,02);

2) у другій групі найвищі показники зовнішньої позитивної мотивації (3,54), ніж аналогічні показники у першій (3,09) та третій (2,86) групах;

3) у третій групі найвищі показники зовнішньої негативної мотивації (3,74, порівняно із першою (2,67) та другою (2,80) групами.

Отримані дані наочно представлені на діаграмі 2.

Діаграма 2. Отримані дані по групах (за опитувальником К. Замфір (у модифікації А. Реана).

Відповідно до результатів якісного аналізу отриманих даних, проведеного з використанням непараметричного статистичного Н-критерію Крускала-Уолліса, групи відрізняються за виділеними показниками (див. табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності показників параметрів мотивації у групах

Внутрішня мотивація	Зовнішня позитивна мотивація	Зовнішня негативна мотивація	Значимість відмінностей
1-2 групи			
84,214	20,273	0,925	Н
0,000	0,000	0,336	р
2-3 групи			
0,007	22,224	33,080	Н
0,933	0,000	0,000	р
1-3 групи			
150,803	25,974	57,068	Н
0,000	0,000	0,000	р

Відповідно до проведеного аналізу отриманих даних друга і третя групи схожі за показниками внутрішньої мотивації, а перша група за цим показником статистично значимо від них відрізняється ($p=0,000$).

Проведене порівняння середньогрупових значень з використанням t-критерію Стюдента дозволило встановити, що внутрішньо мотивовані

курсанти мають найбільші показники внутрішньої мотивації ($t=11,076$; $df=320$; $p=0,000$; $t=2,459$; $df=330$; $p=0,000$), порівняно із зовнішньо мотивованими курсантами. Виділені групи статистично значимо відрізняються за показниками зовнішньої позитивної мотивації, а її найвищі показники у другій групі ($t=-4,132$; $df=74$; $p=0,000$; $t=4,848$; $df=74$; $p=0,000$; $t=-7,409$; $df=330$; $p=0,000$), тобто у групі зовнішньо позитивно мотивованих респондентів.

Таким чином, до першої групи віднесені внутрішньо мотивовані респонденти, а до решти груп – зовнішньо мотивовані респонденти.

За допомогою анкети А.П. Москаленка [2] було визначено провідні мотиви вибору респондентами професії (див. табл. 2).

Таблиця 2

Середньогрупові значення мотивів вибору професії першокурсниками з різною мотивацією професійного навчання

	Відповід-сть власних якостей обраній професії	Престиж-сть професії та матер. стимули	Романтич. привабл-ть професії	Вплив значимих осіб	Компенс-ія «слабких» рис характеру	Прагнення викор-ти юр.професію у власн. цілях
Внутрішньо мотивовані	4,57 ± 0,61	3,57 ± 0,76	3,47 ± 0,82	1,82 ± 1,58	3,30 ± 0,93	2,69 ± 0,97
Зовнішньо позитивно мотивовані	4,22 ± 0,80	3,46 ± 0,80	3,18 ± 0,73	2,03 ± 0,88	4,48 ± 5,83	2,65 ± 1,03
Зовнішньо негативно мотивовані	4,27 ± 0,76	3,35 ± 0,90	2,99 ± 1,04	1,88 ± 0,71	3,21 ± 0,95	2,70 ± 0,98

Примітка: жирним виділено найвищі показники.

Відповідно до алгоритму обробки результатів особисто значущим визначається мотив з мотиваційним коефіцієнтом від 5 до 3 балів, не дуже значущим – від 2,9 до 2,6 балів; зовсім не значущим – від 2,5 до 0 балів.

Згідно з отриманими даними вибір професії першокурсники здійснили самостійно. Мотивами їх професійного вибору стали *відповідність власних якостей обраній професії та прагнення боротися із злочинністю* (внутрішній

фактор), *престижність професії* та *матеріальний інтерес, бажання подолати у професії свої «слабкі» риси характеру* (зовнішні фактори). Мотив *романтичної привабливості професії* (зовнішній фактор) притаманний внутрішньо мотивованим і зовнішньо позитивно мотивованим курсантам. Вищезазначені мотиви вибору професії характерні для адекватного, ситуаційного та компенсаторного типів професійної мотивації.

Проведена методика «Вивчення мотивації навчання у виші» (Т.І. Ільїна) дозволила кількісно визначити представленість навчальних мотивів у структурі мотивації першокурсників (див. табл. 3).

Таблиця 3

Відмінності середньогрупових значень навчальних мотивів першокурсників з різною мотивацією професійного навчання

	Внутрішньо мотивовані	Зовнішньо мотивовані	
		позитивно	негативно
Набуття знань	10,58 ± 2,67	10,24 ± 2,73	9,98 ± 3,72
Оволодіння професією	7,25 ± 1,99	7,25 ± 2,31	6,50 ± 1,86
Отримання диплома	7,35 ± 1,64	7,48 ± 1,92	7,60 ± 1,72

Згідно з отриманими даними у внутрішньо мотивованих і зовнішньо мотивованих першокурсників найбільше виражена мотивація набуття знань, а найменше – оволодіння професією.

За допомогою t-критерію Стьюдента було проведено порівняння середньогрупових значень навчальних мотивів респондентів груп. Відповідно до отриманих даних першокурсники з зовнішньою негативною мотивацією менше прагнуть набути знання ($t=2,303$; $df=330$; $p=0,022$), а більше спрямовані на отримання диплома ($t=12,238$; $df=330$; $p=0,000$), порівняно з їх внутрішньо мотивованими однокурсниками.

Наступним етапом дослідження стало проведення кореляційного аналізу за допомогою r-критерію Пірсона для визначення та аналізу інтеркореляційних взаємозв'язків професійних та навчальних мотивів першокурсників з різною мотивацією професійного навчання (див. табл. 4).

Таблиця 4

Інтеркореляційні взаємозв'язки професійних та навчальних мотивів першокурсників з різною мотивацією професійного навчання

		Внутрішньо мотивовані			Зовнішньо мотивовані					
					позитивно			негативно		
		Набуття знань	Оволодіння професією	Отримання диплома	Набуття знань	Оволодіння професією	Отримання диплома	Набуття знань	Оволодіння професією	Отримання диплома
Відповідність власн. якостей обран. професії	r	0,339	0,198	-	-	0,415	-	-	0,307	-
	p	0,000	0,001	-	-	0,018	-	-	0,042	-
Вплив значимих осіб	r	-	-	-	-	-	0,362	-0,313	-	-
	p	-	-	-	-	-	0,042	0,039	-	-
Компенсація «слабких» рис характеру	r	-	0,178	-	-	-	-	-	-	-
	p	-	0,002	-	-	-	-	-	-	-
Прагнення викор-ти юр. професію у власн. цілях	r	-	-	-	-	0,406	-	-	-	-
	p	-	-	-	-	0,021	-	-	-	-

Відповідно до отриманих даних лише у внутрішньо мотивованих першокурсників навчальний мотив «набуття знань» прямо співвідноситься з мотивами адекватного типу професійної мотивації ($r=0,339$; $p=0,000$), а навчальний мотив «оволодіння професією» – з мотивами компенсаторного типу професійної мотивації ($r=0,178$; $p=0,002$).

Згідно з отриманими даними встановлено позитивні прямолінійні інтеркореляційні взаємозв'язки мотивів адекватного типу професійної мотивації з навчальним мотивом «оволодіння професією» респондентів всіх груп: внутрішньо мотивованих ($r=0,198$; $p=0,001$), зовнішньо позитивно мотивованих ($r=0,415$; $p=0,018$) та зовнішньо негативно мотивованих ($r=0,307$; $p=0,042$). Серед усіх респондентів лише у зовнішньо позитивно мотивованих курсантів першого курсу навчальний мотив «оволодіння професією» має позитивні прямолінійні інтеркореляційні взаємозв'язки з професійним мотивом «прагнення використати юридичну професію у власних цілях» кримінального типу професійної мотивації ($r=0,178$; $p=0,002$).

Встановлено наявність інтеркореляційних прямих і обернених взаємозв'язків мотиву «вплив значимих осіб» конформістського типу професійної мотивації з окремими навчальними мотивами: у позитивно мотивованих курсантів – з мотивом «отримання диплома» ($r=0,363$; $p=0,042$), у негативно мотивованих – з мотивом «набуття знань» ($r= -0,313$; $p=0,039$).

Отже, мотиви адекватного типу професійної мотивації першокурсників прямо взаємопов'язані з формуванням професійних вмінь та навичок, а у внутрішньо мотивованих осіб – також і з набуттям теоретичних знань. На мотивацію навчальної діяльності зовнішньо мотивованих курсантів впливає значиме оточення. Мотиви ситуативного типу професійної мотивації першокурсників не взаємопов'язані з навчальними мотивами.

Проведений аналіз особливостей типів поєднання параметрів мотивації респондентів дозволив детально їх описати (див. табл. 5).

Таблиця 5

Типи поєднання параметрів мотивації професійного навчання у групах

Назва групи		Тип поєднання
Внутрішньо мотивовані		ВМ>ЗПМ>ЗНМ
		ВМ=ЗПМ>ЗНМ
		ВМ>ЗПМ=ЗНМ
		ВМ>ЗНМ>ЗПМ
		ВМ=ЗНМ>ЗПМ
Зовнішньо мотивовані	позитивно	ЗПМ>ВМ=ЗНМ
		ЗПМ>ВМ>ЗНМ
		ЗПМ=ЗНМ>ВМ
		ЗПМ>ЗНМ>ВМ
	негативно	ЗНМ>ВМ=ЗПМ
		ЗНМ>ВМ>ЗПМ
		ЗНМ>ЗПМ>ВМ

Примітка: ВМ – внутрішня мотивація; ЗПМ – зовнішня позитивна мотивація; ЗНМ – зовнішня негативна мотивація.

Згідно з отриманими даними визначено наступне:

I. Для 49,32% першокурсників цікаве професійне навчання. Вони задоволені своїми навчальними успіхами та прагнуть до самореалізації в процесі навчання та подальшої професійної діяльності. У них переважає внутрішня мотивація професійного навчання, а поєднання параметрів описується типами, у яких: 1) внутрішня мотивація найбільш виражена, а

зовнішня негативна – найменш виражена; 2) внутрішня мотивація однаково виражена із зовнішньою позитивною мотивацією, що більша за негативну. Це *найкращі (оптимальні) поєднання* параметрів.

II. У 4,93% першокурсників відсутня зацікавленість до майбутньої професії, а тому професійне навчання нецікаве. Під час навчання вони прагнуть лише уникати критики, покарань чи неприємностей зі сторони керівництва. У них переважає зовнішня негативна мотивація до професійного навчання, яка описується типом поєднання, у якому внутрішня мотивація найменша виражена, а негативна мотивація найбільш виражена. Це поєднання є *найгіршим поєднанням параметрів*.

III. Для 54,25% курсантів першого курсу характерні *проміжні* (з точки зору ефективності) *поєднання параметрів*:

1. Для внутрішньо мотивованих курсантів (29,86% усіх першокурсників) характерна зацікавленість до професійного навчання та, поряд з цим, байдужість до оцінки результатів їх діяльності іншими людьми (може призвести до ігнорування та неврахування власних помилок, зниження ефективності діяльності), або прагнення під страхом критики чи покарання проявити себе найкращим у навчанні (може призвести до розчарувань та невдоволення собою).

2. Для зовнішньо позитивно мотивованих першокурсників (8,77% усіх першокурсників) характерні:

1) навчання заради досягнення соціального престижу, статусності та матеріальних благ у майбутній професійній діяльності, коли інтерес до навчання підтримується страхом покаранням (отримання негативної оцінки, відрахування з навчального закладу) притаманне 4,66% усіх першокурсників;

2) прагнення під час навчання у виші досягти престижу та визнання у курсантському колективі, обійняти посаду молодшого командира, отримати матеріальне заохочення завдяки власним успіхам у навчанні (2,74% усіх першокурсників);

3) прагнення періодично проявляти себе у професійному навчанні, до чого стимулюють похвала чи критика оточуючих (0,82% усіх першокурсників);

4) прагнення успішно виконати освітньо-професійну програму лише заради отримання документа про вищу освіту державного зразка – диплома бакалавра (0,55% усіх першокурсників).

3. У зовнішньо негативно мотивованих осіб (7,12% усіх першокурсників) хоч і переважає прагнення уникнути критики, покарань чи неприємностей зі сторони керівництва, однак позитивна оцінка їх діяльності оточуючими може стимулювати незначний інтерес до навчання.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальшого розвитку в цьому напрямі:

1. Домінуючою мотивацією професійного навчання першокурсників є внутрішня мотивація, однак у кожного п'ятого – зовнішня мотивація.

2. Провідними мотивами вибору професії першокурсниками є мотиви відповідності власних якостей обраній професії та прагнення боротьби зі злочинністю (внутрішній фактор), прагнення задовольнити потреби соціального престижу, матеріального достатку, компенсувати у професії власні недоліки характеру (зовнішні фактори). Внутрішньо мотивовані та зовнішньо позитивно мотивовані курсанти при виборі професії керувались також її романтичною привабливістю (зовнішній фактор).

3. Внутрішньо та зовнішньо мотивовані першокурсники відрізняються за мотивами вибору професії, однак схожі за спрямованістю в освітньому процесі на здобуття знань.

4. Внутрішньо мотивовані першокурсники здійснили самостійний усвідомлений вибір професії. Вони прагнуть навчатися, тому що для них цікавим є процес навчання. Їхні особистісні якості, що відповідають обраній професії, сприяють у засвоєнні теоретичних знань, набутті професійних вмінь та навичок. На навчальну мотивацію внутрішньо мотивованих

курсантів значно впливає їх прагнення стати кращим у професії, успішним правоохоронцем-професіоналом.

5. Зовнішньо позитивно мотивовані першокурсники, обираючи професію, керувались такими ж мотивами, як і їх внутрішньо мотивовані однокурсники. Однак їх прагнення набути практичних вмінь та навичок пов'язане не тільки із перспективами майбутньої професійної діяльності, а й з можливою самореалізацією в юридичній діяльності поза службою у поліції.

6. Зовнішньо негативно мотивовані першокурсники, на відміну від своїх однокурсників, при виборі майбутньої професії були більш реалістичними. Вони прагматичні, навчаються заради того, щоб уникнути неприємностей зі сторони значимих осіб, в тому числі керівництва, та отримати диплом про фахову освіту.

7. При обранні засобів стимулювання навчальної мотивації першокурсників слід враховувати, що престижність та романтизм професії, матеріальна зацікавленість, які були значимими при обранні професії, не впливають на навчальну мотивацію. Оволодіння курсантами першого курсу професією протягом навчання у виші буде успішним за умови наявності у них особистісних якостей, що відповідають професії.

8. Першокурсники з проміжними поєднаннями параметрів мотивації професійного навчання потребують розвитку навичок самоаналізу, формування адекватної самооцінки, ознайомлення із способами самомотивації до навчання.

Список використаних джерел:

1. Ковальчишина Н. І. Тренінг формування професійної мотивації у курсантів навчальних закладів МВС. *Право і безпека*. 2006. № 5. С. 184–188.

2. Москаленко А. П., Кобзін Д. О., Стародубцев А. А. Професійна мотивація працівників органів внутрішніх справ : вивчення та корекція : наук.-практ. посіб. / відп. ред. В.О. Соколов. Харків : Ун-т внутр. справ, 1999. 98 с.

3. Науково-аналітичний огляд результатів соціологічного опитування працівників ОВС та слухачів вищих навчальних закладів ОВС у 2015 році. ДНДІ МВС України : [сайт]. URL:http://mvs.gov.ua/upload/file/soc_olog_chne_opituvannya_atestovanih_prac_vnik_v_m_l_c.pdf.

4. Нежданова Н. В. Емпіричний аналіз динаміки мотивації майбутніх фахівців як важливої складової структури їх професійних якостей. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Серія : Психологія. 2015. Т.20. Вип. 3 (37). Ч. 1. С. 71–81.

References transliterated

1. Koval'chyshyna N. I. Trening formuvannja profesijnoi' motyvacii' u kursantiv navchal'nyh zakladiv MVS. Pravo i bezpeka. 2006. № 5. S. 184–188.

2. Moskalenko A. P., Kobzin D. O., Starodubcev A. A. Profesijna motyvacija pracivnykiv organiv vnutrishnih sprav : vuvchennja ta korekcija : nauk.-prakt. posib. / vidp. red. V.O. Sobolev. Xarkiv : Un-t vnutr. sprav, 1999. 98 s.

3. Naukovo-analitychnyj ogljad rezul'tativ sociologichnogo opytuvannja pracivnykiv OVS ta sluhachiv vyshhyh navchal'nyh zakladiv OVS u 2015 roci. DNDI MVS Ukrai'ny : [sajt]. URL:http://mvs.gov.ua/upload/file/soc_olog_chne_opituvannya_atestovanih_prac_vnik_v_m_l_c.pdf.

4. Nezhdanova N. V. Empirychnyj analiz dynamiky motyvacii' majbutnih fahivciv jak vazhlyvoi' skladovoi' struktury i'h profesijnyh jakostej. Visnyk ONU im. I.I. Mechnykova. Serija : Psychologija. 2015. T.20. Vyp. 3 (37). Ch. 1 S. 71–81.

Ця робота ліцензується відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Авторське право (с) 2018 Zakharenko Ludmyla Mykholaivna Захаренко Людмила Миколаївна, Yurchenko-Shekhovtsova Tetiana Ivanivna Юрченко-Шеховцова Тетяна Іванівна

Отримано: 01.11.2018

Відрецензовано: 13.11.2018

Опубліковано: 28.12.2018

DOI: <https://doi.org/10.31108/3.2019.2.10.6>